

EIROPAS ATZINĪBAS ZĪME INOVATĪVIEM VALODU MĀCĪŠANAS UN APGUVES PROJEKTIEM

Eiropas prioritātes 2016.-2017. gada atzinības zīmes kampaņām

2016. līdz 2017. gadam Eiropas prioritātes Eiropas valodu atzinības zīmēm tiek saskaņotas ar mērķiem, ko izglītības ministri izvirzīja Parīzes deklarācijā¹.

Parīzes deklarācijā izglītības ministri aicināja rīkoties visos līmeņos, lai stiprinātu izglītības nozīmi pilsoniskuma un tādu kopīgu vērtību kā brīvība, iecietība un ne-diskriminēšana veicināšanā, sekmējot sociālo kohēziju un iekļaujošu sabiedrību. Jaunajā Padomes un Komisijas 2015. gada kopīgajā ziņojumā par Eiropas sadarbības izglītības un apmācības jomā (*ET 2020*) īstenošanas stratēģisko ietvaru² kā viena no galvenajām prioritātēm izvirzīta iepriekš minētajā deklarācijā iezīmētā darba turpināšana.

1. Daudzvalodu skolas un klases: daudzveidības ienākšana skolās

Daudzvalodu skolas un klases ir lingvistiski un kulturāli neviendabīgas. Skolotājiem un skolēniem var būt atšķirīgs valodas un kultūras mantojums, un ne vienmēr viņus vieno kopīga valoda vai kultūras mantojums; dažiem vai visiem skolēniem var nākties apgūt mācību valodu, un šajā jomā viņiem nepieciešams papildu atbalsts. Daži šādu situāciju piemēri: skolas uzņem jaunpienācējus, kuri ieradušies kā imigranti vai bēgļi; divvalodīgas skolas, kurās izmanto divas mācību valodas; starptautiskas skolas; skolas, kurās integrē reģionālo, minoritāšu vai pirmiedzīvotāju valodu.

Daudzvalodu klases ES valstīs ir aizvien biežāk sastopama realitāte: arvien lielākam skaitam skolēnu dzimtā valoda atšķiras no skolā lietotās galvenās mācību valodas. Dažādās Eiropas Savienības dalībvalstīs situācija var būt ļoti atšķirīga, un īpašās zināšanas un pieredze par to, kā vislabāk atbalstīt daudzvalodu klases un skolas, var ievērojami atšķirties. Daudzviet Eiropā plaša mēroga imigrācija ir salīdzinoši nesena parādība, un mācīšanas kultūra jāpielāgo dažādiem valodas apguves atbalsta veidiem.

Valodu dažādība, ko klasēs ienes daudzvalodīgi bērni, ir nozīmīgs izaicinājums skolotājiem un skolu direktoriem, bet vienlaikus arī potenciāls ieguvums. Skolotājiem nepieciešama

¹ 2015. gada 17. martā ES izglītības ministri tikās Parīzē, lai apspriestu, kā ar izglītību un apmācību vislabāk risināt sociālās iekļaušanas, radikalizācijas un pilsonības jautājumus: http://ec.europa.eu/education/news/2015/0316-paris-education_en.htm.

² http://ec.europa.eu/education/documents/et-2020-draft-joint-report-408-2015_en.pdf.

EIROPAS KOMISIJA IZGLĪTĪBAS UN KULTŪRAS ĢENERĀLDIREKTORĀTS

Izglītības modernizācija II: Izglītības politika un programma, inovācija, ETI un Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās darbības
Skolas un pedagogi; daudzvalodība

Īpaša apmācība un papildu atbalsts, mācot skolēnus, kuri apgūst skolas mācību valodu kā otro vai papildu valodu.

Labas prakses piemēri mūsdienās sastopami visā Eiropā, un šo zināšanu izplatīšana varētu sniegt labumu plašākai skolotāju kopienai. Daudzvalodu klases, izmantojot tās pienācīgi, var palielināt izpratni par valodām, var ilgtermiņā palīdzēt bērniem apgūt citas valodas, kā arī izveidot atvērtu un zinātkāru attieksmi pret kultūru daudzveidību.

Šī prioritāte galvenokārt attiecas uz obligātās izglītības skolām, tostarp vēršot uzmanību uz daudzvalodību un valodu apguvi arī profesionālās izglītības skolās.

Projekti, kas pretendē uz atzinības zīmi varētu apzināt labāko praksi daudzvalodu skolās/klasēs, kurās augstu vērtē daudzveidību, starpkultūru dialogu un daudzvalodības veicināšanu; kurās lingvistisko daudzveidību izmanto par valodu apguves iespēju; kurās veicina attiecīgas skolotāju profesionālās izaugsmes programmas.

Īpašu uzmanību varētu vērst uz atbalsta pasākumiem bērniem, kuri neprot mācību valodu. Visiem bērniem būtu jāsniedz vienlīdzīgas iespējas skolā īstenot savu potenciālu, un mācību valodas apguve tam ir obligāts priekšnosacījums (*sine qua non*).

2. Valodai draudzīga sabiedrība – ikdienēja valodas apguve

Valodām draudzīga sabiedrība ir sociālā vide, kurā tiek sekmēta valodu apguve un starpkultūru izpratne, kā arī veicināta un pozitīvi vērtēta daudzvalodība. Šādā vidē tiek pilnībā ņemtas vērā visu valodu runātāju vajadzības, un valodu daudzveidība tiek uztverta kā ieguvums, kas palīdz sasniegt iekļaujošu sabiedrību un ekonomikas attīstību. Ikviens kopiena Eiropā var kļūt valodām draudzīgāka, labāk izmantojot iespējas dzirdēt un redzēt citas valodas, ievērojot visas kopienā sastopamās valodas, tādējādi palīdzot uzlabot valodu apguvi un starpkulturālo izpratni.

To var sasniegt daudzējādi: maksimāli izmantot prasmes, ko sniedz daudzvalodīgi valstspiederīgie, apmaiņas studenti utt., izmantojot subtitrus filmās un televīzijā, izmantojot plašsaziņas līdzekļu spēju ļaut cilvēkiem nonākt saskarē ar citām valodām un kultūrām, veicinot starppaaudžu mācību projektus, tūrisma projektus, pārrobežu projektus utt.; izmantot ikdienējus apmācības veidus, piemēram, mācīšanos ģimenē, starppaaudžu mācību iespējas vai mācības kopienās.

Ikdienējās mācīšanās procesam ir būtiska nozīme valodām draudzīgas sabiedrības veicināšanā. Ikdienējā mācīšanās ir vissvarīgākā mācību pieredzes daļa, ar ko mēs visi ik dienas saskaramies. Valodu apguve notiek ģimenē, skatoties televīzijas pārraides vai izmantojot tiešsaistes plašsaziņas līdzekļus, nonākot vidē, lasot avīzes un grāmatas, klausoties radio vai skatoties filmas vai televīziju, esot mijiedarbībā ar citu valodu runātājiem vai lietojot jaunās tehnoloģijas un tiešsaistes resursus.

EIROPAS KOMISIJA
IZGLĪTĪBAS UN KULTŪRAS ĢENERĀLDIREKTORĀTS

Izglītības modernizācija II: Izglītības politika un programma, inovācija, ETI un Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās darbības
Skolas un pedagogi; daudzvalodība

Projekti, kas pretendē uz atzinības zīmi varētu apzināt un veicināt šādu praksi un pasākumus, lai sekmētu ikdienējo valodu apguvi un valodām draudzīgu sabiedrību. Projektiem būtu jāsniedz inovatīvi ikdienējās valodu apguves veidi visu vecuma grupu pārstāvjiem. Tajos būtu jāizmanto neformāla atmosfēra un pieejamie resursi, jaunie plašsaziņas līdzekļi, tiešsaistes resursi, utt.; projektus varētu orientēt uz ģimeni, kopienu vai starppaaudžu mācīšanos. Pienesumu varētu sniegt plašs dalībnieku loks, sākot ar pilsonisko sabiedrību, reģionālajām un vietējām iestādēm, pašvaldībām līdz slimnīcām, cietumiem, plašsaziņas līdzekļiem, sabiedriskajiem centriem un muzejiem. Valodu var apgūt jebkur!